

Перейменування у Харкові: на честь кого названі вулиці у місті

Ганна Цьомик

29 липня 2024
13:53

26 липня очільник ОВА Олег Синегубов [підписав розпорядження](#) про нові назви для трьох станцій метро та 48 топонімів у Харкові. Ці перейменування стали останніми у межах закону про деколонізацію.

Суспільне Харків пояснює, на честь кого та чого названі вулиці, провулки, бульвари та в'їзди у місті.

Бульвар Дмитра Антоновича

Дмитро Антонович — український історик, політичний діяч, засновник Революційної Української Партії (РУП). Здобув вищу освіту в Київському та Харківському університетах. У Харкові організував Українську студентську громаду, був ініціатором молодіжних з'їздів, виступав за єдину соборну незалежну Україну. В 1917 році брав активну участь в роботі Української Центральної Ради, був призначений міністром морських справ, виконував дипломатичні доручення в Римі та Празі. Після захоплення в Україні влади більшовиками — в еміграції.

Вулиця 92-ї бригади

[92-га окрема штурмова бригада імені кошового отамана Івана Сірка](#) — формування механізованих військ у складі Сухопутних військ Збройних сил України. Військовослужбовці бригади з перших днів війн захищають Харківщину.

Провулок Закарпатський

Закарпаття — один з регіонів в Україні та область. Фіксацією цього топоніма завершили представлення областей та обласних центрів на топонімічній мапі Харкова.

Вулиця Михайла Комарова

Михайло Комаров — український літературний та громадський бібліограф. Закінчив юридичний факультет Харківського університету. Деякий час учителював у селах Ізюмського повіту на Харківщині, де вів заняття українською мовою і записував зразки фольклору. Став першим укладачем бібліографії творів Тараса Шевченка та літератури про нього.

Вулиця Бригади Хартія

[13-та бригада оперативного призначення "Хартія"](#) — військове формування Національної гвардії України. Після початку російського вторгнення у 2022 році у Харкові було створене ДФТГ "Хартія", яке входило до 127-ї бригади ТРО. Підрозділ брав участь у боях за Харків і під час Харківського контрнаступу. Взимку 2022 року воював під Бахмутом.

Вулиця Івана Кривошлика

Іван Кривошлик — перший отаман міста Харкова (1655-1661). Поруч — бульвар Івана Каркача, формують топонімічний дует.

Вулиця Тренерська

разом з вулицею Атлетичною та Фізкультурною утворюють топонімічний ансамбль.

Провулок Хозарський

Хозари — народ, що з'явився в південно-східній Європі після відходу гунів (IV століття) і проіснував до XI століття. На території Харківської області є досліджені хозарські поселення.

Вулиця Нескорених

В умовах повномасштабної російсько-української війни назва набуває "особливого звучання і дає змогу відчутти свою належність до когорта нескорених і харків'янам, та, зокрема, жителям цієї вулиці (яка однією з перших зазнала атак з 24 лютого 2022 року)". Вулиці Нескорених існують в Івано-Франківську, Чернівцях і ще чотирьох українських містах. Вулицю громадські активісти просили назвати на честь Симона Петлюри.

Вулиця [Соборності України](#)

У Харкові є узвіз на честь соборності, але край не вистачає саме вулиці, яка була досить великою в масштабах міста. Саме вулиця Дружби Народів є оптимальним кандидатом для перейменування на вулицю Соборну, вважали в ОВА.

Провулок Привітний

Провулок пропонували назвати на честь померлого митця Міська Барбари. Нейтральну назву "Привітний" запропонував заступник мера Терехова Олександр Новак.

В'їзд Левка Боровиковського

Левко Боровиковський — поет, фольклорист, студент Харківського університету, учень Гулака-Артемівського.

Провулок Леоніда Ушкалова

[Леонід Ушкалов](#) — український літературознавець, письменник, доктор філологічних наук, професор, дослідник життя і творчості Григорія Сковороди.

Вулиця Майка Йогансена

[Майк Йогансен](#) — український поет, прозаїк, критик, лінгвіст, сценарист, перекладач доби "Розстріляного відродження". Один із засновників літературних об'єднань "Гарт" і ВАПЛІТЕ.

Вулиця Михайля Семенка

[Михайль Семенко](#) — поет доби "Розстріляного відродження", основоположник і теоретик українського футуризму.

Вулиця Архипа Люльки

Архип Люлька — український конструктор авіаційних двигунів, життя якого пов'язано з Харковом, працював у ХАІ.

Вулиця Дегтярна

Історична назва.

Вулиця Олександра Гурова

Олександр Гуров — український геолог, професор Харківського університету.

В'їзд Олександра Плітаса

Олександр Плітас — український військовий діяч, лікар, сотник Армії УНР. Навчався на медичному факультеті Харківського університету.

Проїзд Костя Реутова

Кость Реутов народився в Харкові, служив у Запорізькому корпусі та Запорізькій групі Дієвої армії УНР. 1920 рік — старшина штабу 6-ї Січової дивізії Армії УНР.

Проїзд Івана Липи

Іван Липа — український громадський і політичний діяч, письменник, за фахом лікар. Співзасновник таємного товариства "Братство тарасівців", студент Харківського університету.

Вулиця Сергія Параджанова

[Сергій Параджанов](#) — український та вірменський кінорежисер, автор культової стрічки "Тіні забутих предків".

Вулиця Алли Горської

[Алла Горська](#) — українська художниця та дисидентка, громадська діячка, одна із засновниць руху шістдесятництва, одна з перших представниць андерграунду, діячка правозахисного руху 1960-х в Україні.

Провулок Віри Холодної

[Віра Холодна](#) — українська кіноакторка епохи німого кіно, життя і творчість якої пов'язана з Харковом.

Провулок Добропільський

Місто Покровського району Донецької області. Разом з вулицею Курахівською утворюють топонімічний дует.

Вулиця Валерія Романовського

[Валерій Романський](#) — український історик, пам'яткознавець, документознавець, архівознавець, музеєзнавець, етнограф, краєзнавець, викладач, військовослужбовець. Кандидат історичних наук, доцент, член Харківського історико-філологічного товариства. Брав участь в АТО. З перших днів повномасштабної війни вступив до війська. Був поранений під час Харківського контрнаступу восени 2022 року, помер від отриманих ран.

Провулок Мигдалевий

Нейтрально-позитивна назва для невеликого провулка.

Вулиця Миколи Лисенка

[Микола Лисенко](#) — український композитор, піаніст, диригент, педагог, збирач пісенного фольклору, громадський діяч, фундатор української академічної музичної традиції. Микола Лисенко провів у Харкові п'ять років. Саме з харківським періодом пов'язують перші публічні виступи Миколи Лисенка як піаніста.

Вулиця Олени Якуби

Олена Якуба — українська соціологиня та педагогиня, докторка філософських наук, професорка. Заснувала в Харківському університеті одну з перших в Україні профільних кафедр соціології та перший в Україні соціологічний факультет.

Вулиця Юрія Колларда

Юрій Коллард — український громадсько-політичний діяч, інженер, співзасновник Революційної української партії, міністр урядів УНР.

Проспект Аерокосмічний

Проспект пропонували назвати Зміївським шляхом, на честь Сергія Козьова або Левка Лук'яненка.

Провулок Мулярський

Провулок Мулярський, вулиця Силікатна, Каменярський в'їзд, Бетонний в'їзд, Цегляний проїзд утворюють топонімічний ансамбль.

Вулиця Родини Ковалевських

Відомий з 17 ст. український козацько-старшинський рід Ковалевських. Значна частина з них народилася, жила у Харкові, зокрема навчалася у гімназіях та університеті. Тут Ковалевські брали участь у роботі різних благодійних, освітніх та наукових установ нашого міста. З цієї родини походив український арабіст, професор Харківського державного університету Андрій Петрович Ковалівський, який вижив у сталінських таборах.

Вулиця Миколи Зерова

[Микола Зеров](#) — поет епохи "Розстріляного відродження" з когорти неокласиків. Жив у будинку "Слово".

Вулиця Ігоря Малицького

[Ігор Малицький](#) — науковець, громадський діяч, борець з нацизмом, в'язень трьох концентраційних таборів. 59 років працював в Українській інженерно-педагогічній академії. З початком російсько-української війни у 2014 році підтримував українських захисників. Як волонтер неодноразово відвідував зону бойових дій. Жив поруч на Поштовому провулку, 4. Почесний громадянин міста Харкова.

Вулиця Ханченківська

Історична назва.

Провулок Йосипа Тимченка

Йосип Тимченко — український механік-винахідник, винайшов перший кіноапарат, один з першовідкривачів кіно.

Проїзд Люм'єрівський

Брати Люм'єр — виробники фототехнічного обладнання. Вулиця Йосипа Тимченка та проїзд Люм'єрівський утворюють топонімічний дует.

Провулок Олексія Суріна

Олексій Сурін — танкобудівник, який походить із Харківської губернії. Освіту здобув в Києві, у 1925 року працює на заводі СКД в Чехії, розробник і конструктор танків для армій Чехії та Швеції. Танки Суріна були прямими конкурентами Т-34. Займався саботажем на чеських заводах, які виробляли військову продукцію нацистській Німеччині. Кавалер ордена Густава Васи (Швеція), кавалер ордена "Золота липа" (Чехія).

Провулок Муравський

Назва співзвучна назві Муравського шляху – давнього магістрального степового шляху, що використовувався ще за часів бронзового та залізного віку. Його частина проходила територією сучасної Харківщини.

Вулиця Сергія Тимошенка

Сергій Тимошенко — український архітектор і суспільно-політичний діяч.

Вулиця Гостинний Двір

старого гостинного двору у Харкові не залишилось, а Суздальські ряди, як раніше називалася вулиця, теж мали назву гостинного двору та існують с середини 19 століття.

Провулок Григорія Сосідка

Григорій Сосідко — український військовик, підполковник Дієвої армії УНР.

Вулиця Олексія Суріна

Олексій Сурін — танкобудівник, який походить із Харківської губернії. Освіту здобув в Києві, у 1925 року працює на заводі СКД в Чехії, розробник і конструктор танків для армій Чехії та Швеції. Танки Суріна були прямими конкурентами Т-34. Займався саботажем на чеських заводах, які виробляли військову продукцію нацистській Німеччині. Кавалер ордена Густава Васи (Швеція), кавалер ордена "Золота липа" (Чехія).

Вулиця Олександра Олеся

Олександр Олесь — український поет, драматург, сценарист. Народився та вчився на Харківщині.

Вулиця Рекреаційна

Вулиця названа так, тому що розташована у Лісопарку.

Вулиця Володимира Пасічника

Володимир Пасічник — український громадський діяч, освітянин, літератор, публіцист. Проректор Інституту сходознавства і міжнародних відносин Харківського колегіуму. Ініціатор і організатор встановлення у Харкові першого в Україні Хреста жертвам Голодомору (1990), Пам'ятного знаку, на честь проголошення Декларації про суверенітет (1990) та Пам'ятного знаку Української Повстанської Армії (1992).

До переліку не увійшли [назви топонімів, до яких закликали громадські діячі](#). Зокрема, йдеться про топоніми на честь Міська Барбари, Левка Лук'яненка та Симона Петлюри.

"Як виконавчий орган влади, ми дотримуємося всіх правових процедур. Наголошую, що ОВА має повноваження перейменувати лише ті топоніми, які підпадають під дію відповідного Закону. Здійснити перейменування всіх вулиць не в нашій компетенції. Але відповідні перейменування своїм рішенням здійснюють органи місцевого самоврядування. Усі пропозиції, які після обговорень надішли до ОВА, будуть передані до органів місцевого самоврядування для подальшого обговорення та консультацій із громадськістю", — йдеться у повідомленні.

Суспільне Харків:

<https://suspilne.media/kharkiv/799871-perejmenuvanna-u-harkovi-na-cest-kogo-nazvani-vulici-u-misti/>